

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 242. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358643104/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Modtagelighed for de fineste Ejendommeligheder hos den fremmede Original og mandlig Evne til Formning ud fra en Helhedsanskuelse var nødvendig for Oversætteren, og begge disse Evner fandtes hos Goethe; thi hans Væsen var Mangfoldighed, hans Navn Legio, hans Aand Proteus.

Der stod endnu tilbage at overvinde de sprogligt-tekniske Vanskeligheder. Dog netop her havde Goethe som Forbillede sat Tidsskel. Han havde omformet det tyske Sprog. Ved at gaa igennem hans Hænder havde det vundet saa meget i Smidighed og Omfang, vundet en saadan Rigdom i Udtrykket for det Store som for det Yndefulde, at det frembød Schlegel netop det gennemspillede Instrument, han havde behov. I sin Bürger'ske Tid havde han endnu opfattet den tekniske Fuldkommenhed som en udvortes, der lod sig opnaa ved haardnakket Filen; nu begreb han, at den fuldendte Teknik bestemmes indenfra, ikke er andet end Udtrykket for den Stil-Eenhed, der er betinget ved Grundstemningen. Og nu begyndte han at se sin Livsopgave som den dobbelte, at genfræmstille de fremmede Folkeslags Mesterværker i det tyske Sprog og kritisk at tolke de fortrinligste udenlandske og hjemlige Digtværker for sine Landsmænd.

Nu forstod han ogsaa paa en ny Maade Fichte, den Ven og Vaabenbroder, som Romantikerne saa hurtigt vandt sig. Wilhelm Schlegel indsaa, at Fichtes filosofiske Jæglære i de mest almene Udtryk indeholdt Tanken om Menneskeandens ubegrænsede Evne til at genfinde sig i Alt og finde Altet i sig. Schlegels smidige Aand slyngede sig om denne stærke Grundtanke hos Fichte.

Her greb den stadigt førte Brevveksling med den yngre Broder ind. Han var som yngre af Wilhelm bleven draget ind i den ny Literaturbevægelses Farvand, og blev, stridbar som han var, saasomt han troede at være kommen til den sande Indsigt, dennes hensynsløseste Forkæmper. Forskellen mellem Brødrene er denne: Den ældre var, til Trods for hans literære Anskuelsers Dristighed, den regeirrettere Aand. Skønhedssans og Formsans var tidligt udviklede hos ham. Hans Hovedevne var den at kunne forøse, og Maade og Maal, Nøjagtighed og Behændighed var medfødte Egenskaber hos ham. Naar han ikke hidsedes altfor stærkt, viste han ogsaa i videnskabelige og kunstneriske Fejder Maadehold, vidste forholdsvis tidligt, hvad han

vilde og kunde, og brød med Fasthed og Udholdenhed de Ideer og Synsmaader Bane, til hvis Talsmand han en Gang havde gjort sig. Han blev den romantiske Skoles Grundlægger og var fuldstændig rustet til denne Gerning, han, hvem hans Broder spørgende kaldte «den guddommelig Skolemester» eller «Universets Skolemester».

Friedrich Schlegel var den uroligere Aand, den ægte Sektstifter: han vilde sit hele Liv igennem, som han siger i et Brev, «ikke blot prædike og ivre som Luther, men ogsaa som Muhammed ventenserobrende underlægge sig Aandernes Rige med Ordets lidsværd». Det skortede ham hverken paa Drift til at begynde eller paa saa kolossale Planer, at Muligheden til deres Virkeliggørelse stod i et skrigende Misforhold til hans Evner. Evigt vaklende, uden Holdning og Midtpunkt, de hundrede Brudstykkers Mand, men rig paa frugtbare som paa forbløffende Indfald og spidse Aandrigheder var han altid udsat for Fristelsen til at ville bringe Modstanderne til Taushed ved hemmelighedsfulde Kunstord og altid udsat for Fald ned i det Flove og Meningsløse. Langt mere træffende, end Nogen anede, sagde Novalis i et Brev til ham: «Kongen af Thule, kære Schlegel, var din Stamfader, du er i Familie med Undergangen.» Som Kritiker var han lidenskabeligere, mindre upartisk end Wilhelm, som Digter har han kun en eller to Gange i sit Liv truffet Naturtonen og han styrtede i sin *Alarcos* ned i en Afgrund af Ynkværdighed, i hvilken Broderen med sin fine Sans og sin strenge Korrekthed aldrig havde kunnet synke. Den ældre Broder havde givet den yngre den literære Indvielse, den yngre drev den ældre fremad, men han fordærvede ved sin Uelskværdighed dennes Forhold til Schiller, ja tilsidst endog det Wilhelm saa dyrebare og saa længe opretholdt Forhold til Goethe.

Foreløbigt lod Wilhelm nu Oversættelsen af Shakespeare ligge og kastede sig over de sydlige Landes Digtere. Han forsøgte sig i alle Retninger, oversatte Brudstykker af Homer, græske Elegikere, Lyrikere, Dramatikere, Idyldigtere, næsten alle de latinske Digtere, desuden Italicnere, Spaniere, Portugisere, senere endog indisk Poesi, for at gøre Tysklands Sprog til et Panteon for det Guddommelige i alle Tungemaal. Længst dvælede han ved Dante, dog uden at være i Besiddelse af det Herredømme over Formen, som udkrævedes; han rimede i hver Terzin kun to Linjer, saa